

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ЕТИКА ПЕРЕКЛАДУ
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Етика перекладу» підготовки бакалавра.

Розробник:

Засєкін С. В., доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

І.М. Калиновська

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
протокол № 1 від 29.08.2025 р.

В.о. завідувача кафедри:

І.М. Калиновська

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 3-й
		Семестр 5-й
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год. Консультації 10 год.
ІНДЗ: немає		Бакалавр
		Форма контролю: залік
Мова навчання		англійська

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 год. / 5 кредитів		Рік навчання 3-й
		Семестр 5-й
		Лекції 4 год.
		Практичні 6 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 122 год.
		Консультації 18 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		англійська

II. Інформація про науково-педагогічного працівника

Прізвище, ім'я та по батькові	Засєкін Сергій Васильович
Науковий ступінь	доктор філологічних наук
Вчене звання	професор кафедри прикладної лінгвістики
Посада	професор
Контактна інформація	моб. тел. +380(50)8760265
	sergiozasyekin@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Консультації в усній формі (в день проведення занять та телефоном) і письмовій формі (електронною поштою).

III. Опис освітнього компонента

Анотація. Освітній компонент «Етика перекладу» призначений для студентів четвертого курсу денної та заочної форм навчання факультету іноземної філології. Він входить до вибіркових освітніх компонентів професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів. Переклад – один із найважливіших шляхів взаємодії національних культур, дієвий спосіб міжкультурної комунікації на основі літературної спадщини. Освітній компонент дає можливість здобувачам ознайомитися з провідними підходами до усного та письмового перекладу, етичних кодексів перекладачів, машинного та автоматизованого перекладу текстів різних функціональних стилів, уключаючи художній, отримати теоретичні та практичні знання щодо етичних орієнтирів у поведінці перекладача. Предметом вивчення освітнього компоненту є етичні принципи діяльності усних та письмових перекладачів.

Мета і завдання освітнього компоненту. Метою викладання освітнього компоненту «Етика перекладу» є ознайомити здобувачів з основними принципами етичної поведінки усного й письмового перекладача.

Основними завданнями освітнього компоненту є: усвідомити провідні етичні принципи діяльності перекладача та доброчесності професії перекладача; визначати способи виявлення недоброчесного перекладу; плагіату під час відтворення джерельного тексту в перекладі; визначати оптимальний спосіб перекладу зі збереженням точності на рівні значення (змісту), форми, термінологічної узгодженості; об'єктивності та конфіденційності; розуміти контексти застосування в цільовому тексті одомашнення (domesticating) чи очуження (foreignizing) – на основі функціонального стилю й домінантної інформації джерельного тексту; закласти початкові вміння аналізу усного та письмового перекладу.

Під час викладання курсу впроваджено інтегральну методологічну модель, що поєднує традиційні та інноваційні методи навчання з використанням засобів нових інформаційних та інтернет технологій. Традиційні методи охоплюють пояснювальну-ілюстративний і репродуктивний методи, спрямовані на запам'ятовування і подальше відтворення готової, еталонної інформації відповідно до кожного блоку, що утворюють модульну структуру курсу. Викладач забезпечує студентів інформацією у вигляді словесного пояснення та наочних матеріалів: презентацій та відеороликів. До інноваційних методів належать метод кейсів (case study) – студентам запропоновано проаналізувати фрагменти оригінального тексту та його перекладу і проаналізувати рішення перекладача, запропонувати свій варіант перекладу, аргументуючи свою думку опрацьованими навчальними джерелами. Кожен варіант обговорюють та обирають найбільш вдалий. Застосовані елементи методу командно-орієнтованого навчання (team-based learning) як форми активного колаборативного навчання (active collaborative learning) сприяють активному пошуку під час роботи майбутніх перекладачів у невеликих командах для випрацювання спільних перекладацьких рішень. Крім того, цей метод засвідчив ефективність під час навчання осіб з особливими освітніми потребами й створення інклюзивного освітнього середовища.

Дистанційні методи навчання базовані на використанні сучасних веб-технологій і мультимедійних засобів і впроваджено у формі відеоконференцій, онлайн-тестів, чат-спілкування з викладачем.

Soft skills. Комунікація: вміння чітко та ефективно висловлювати свої думки усно та письмово, слухати інших, вести переговори та будувати відносини. Критичне мислення: здатність аналізувати інформацію, оцінювати аргументи, розв'язувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення. Креативність: вміння генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення та адаптуватися до змін. Лідерство: здатність мотивувати, надихати та вести за собою команду, приймати відповідальні рішення та досягати спільних цілей. Робота в команді: вміння співпрацювати з іншими, ефективно розподіляти обов'язки, вирішувати конфлікти та досягати спільного результату. Емоційний інтелект: здатність

розуміти та управляти своїми емоціями та емоціями інших, будувати позитивні відносини та вирішувати конфлікти. Управління часом: вміння планувати та організовувати свій час, розставляти пріоритети та дотримуватися дедлайнів. Адаптивність: здатність швидко пристосовуватися до нових умов, ситуацій та вимог. Вирішення проблем: вміння ідентифікувати проблеми, аналізувати їх причини, знаходити та впроваджувати рішення. Впевненість у собі: віра у власні сили та можливості, здатність до самопрезентації та відстоювання своєї точки зору.

IV. Структура освітнього компоненту

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Ethics in Translation							
Тема 1. General Issues of Translation Ethics. Translation Ethics Criteria: Accuracy, Impartiality, Confidentiality.	15	2	2	–	10	1	ДС+РК / 5
Тема 2. Accuracy: Meaning, Style, Terminological Consistency. Tradition of Sameness and Difference.	17	2	4	–	10	1	ДС+РК / 5
Тема 3. Translation Ethics and Ideology. Ethics of Retranslation. Translation from Third Languages.	17	2	4	–	10	1	ДС+РК / 10
Разом за модулем 1	49	6	10	–	30	3	20
Змістовий модуль 2. Translator and Interpreter's Ethics							
Тема 4. Ethics of AI, Neural Machine Translation (NMT) and Computer-Aided Translation (CAT). Ethics of Conference Interpreting. Codes of Ethics for Interpreters and Translators	28	2	4	–	20	2	ДС + РК / 10
Тема 5. Ethics of Consecutive Interpreting. Ethics of Military Translation and Conflict Zone Interpreting. Ethics of Intercultural Communication.	28	2	4	–	20	2	ДС + РК / 10
Разом за модулем 2	101	4	10	–	80	7	20
Тест 1							Т / 20
Тест 2							Т / 40
Усього	150	10	20	–	110	10	100

Таблиця 2 (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Ethics in Translation							
Тема 1. General Issues of Translation Ethics. Translation	38	2	2	–	30	4	ДС+РК / 20

Ethics Criteria: Accuracy, Impartiality, Confidentiality. Accuracy: Meaning, Style, Terminological Consistency. Tradition of Sameness and Difference. Translation Ethics and Ideology. Ethics of Retranslation. Translation from Third Languages.							
Разом за модулем 1	38	2	2	–	30	4	20
Змістовий модуль 2. Translator and Interpreter's Ethics							
Тема 2. Ethics of AI, Neural Machine Translation (NMT) and Computer-Aided Translation (CAT). Ethics of Conference Interpreting. Codes of Ethics for Interpreters and Translators. Ethics of Consecutive Interpreting. Ethics of Military Translation and Conflict Zone Interpreting. Ethics of Intercultural Communication.	38	2	2	–	30	4	ДС + РК / 20
Разом за модулем 2	112	2	4	–	92	12	20
Тест 1							Т / 20
Тест 2							Т / 40
Усього	150	4	6	–	122	18	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.

Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота включає опрацювання матеріалів лекцій, підготовку до практичних занять, написання тестів відповідно до структури освітнього компоненту.

На самостійне опрацювання з подальшим обговоренням під час консультацій пропонуються такі питання:

1. Machine translation agency and ethics of using neural and AI-based MT.
2. Feminist translation ethics.
3. Ethics of activist translation & interpreting.
4. Artificial Intelligence and Cyber-ethics.
5. Research ethics in translation.
6. Ethics of volunteering in translation & interpreting.
7. Ethics and Racism.
8. Ethics of translating sacred texts
9. Ethics of literary translation

V. Політика оцінювання

Оцінювання здобувачів освіти регулюється [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки](#)

Політика викладача щодо студента. При вивченні освітнього компонента «Етика перекладу» здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з навчальним планом та силабусом, що включає відвідування і підготовку до практичних занять (вивчення матеріалу, виконання письмових завдань, систематизацію знань для написання тестів).

Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо академічної доброчесності врегульована Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки, згідно з яким учасники освітнього процесу мають усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися розкладу навчального процесу, зокрема заборонено списування під час тесту (у т. ч. із використанням мобільних телефонів). Здобувачам освіти необхідно складати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не публікувати відповідей до тесту та письмових завдань; зазначати джерела інформації та посилатися на роботу інших авторів у разі використання результатів їхньої роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно погіршити чи покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) на лекційному чи практичному занятті студент самостійно проходить пропущену тему/теми й може звернутися за консультацією до викладача. Матеріал пропущеного практичного заняття здобувач за погодженням з викладачем може відпрацювати в онлайн/офлайн-форматі (відповідно до затвердженого графіку консультацій), але не пізніше прикінцевого заняття, дати заліку згідно розкладу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Здобувачі освіти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (див. Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій ВНУ імені Лесі Українки, пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно з Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки та рішенням науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 02.02.2022 року, протокол № 7 здобувачам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.

Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90-100	Зараховано
82-89	
75-81	
67-74	
60-66	
1-59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль має на меті перевірку рівня знань здобувача вищої освіти під час виконання завдань з освітнього компонента «Етика перекладу» та оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальним принципом. Формою підсумкового контролю є *залік*, сума балів за результатами поточного контролю. Якщо вона понад 60 балів, то за згодою студента може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач вищої освіти складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку всі попередньо набрані бали анулюються. Повторне складання заліку допускається не більше, ніж два рази: один раз – викладачу, другий – комісії, яку

затверджує декан факультету. Оцінка за складання заліку під час ліквідації академічної заборгованості здійснюється за 100-бальною шкалою і включає: написання тесту (60 балів), усні відповіді на запитання до заліку (40 балів).

Критерії поточного оцінювання знань студентів на семінарських заняттях

5 балів – студент володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних відповідей та письмових завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно вирішив усі завдання тесту;

4 бали – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей та письмових завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно вирішив більшість завдання тесту;

3 бали – студент володіє навчальним матеріалом загалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей та письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно вирішив половину завдання тесту;

2 бали – студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних відповідей і письмових завдань, недостатньо розкриває зміст питань, допускаючи при цьому суттєві неточності; правильно вирішив меншість завдання тесту;

1 бал – студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних відповідей та письмових завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки; Правильно вирішив окремі завдання тесту

0 балів – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань; не вирішив жодного завдання тесту.

Питання заліку

1. Define translation ethics and explain why ethical considerations are essential in the translation profession.
2. Describe the three main criteria of translation ethics: accuracy, impartiality, and confidentiality. How do these criteria interact with each other?
3. Explain the concept of impartiality in translation. What challenges might translators face when trying to maintain impartiality?
4. Discuss the principle of confidentiality in translation practice. What are the potential consequences of breaching confidentiality?
5. Explain what accuracy means in translation ethics, covering aspects of meaning, style, and terminological consistency.
6. Discuss the importance of terminological consistency in translation. How can translators ensure consistency across large projects?
7. Compare and contrast the tradition of sameness and the tradition of difference in translation. What are the ethical implications of each approach?
8. How does the translator's choice between domestication and foreignization strategies relate to translation ethics?
9. Explain the relationship between translation ethics and ideology. How can a translator's ideological position affect their work?
10. What are the ethical considerations specific to retranslation? Why might retranslation be necessary or desirable?
11. Discuss the ethical issues involved in translation from third languages (relay translation or indirect translation).

12. What are the main risks and ethical concerns when translating through an intermediate language rather than directly from the source language?
13. Discuss the ethical implications of using AI and Neural Machine Translation (NMT) in professional translation practice.
14. What are the ethical considerations when using Computer-Aided Translation (CAT) tools? How do these tools affect translator responsibility?
15. Describe the specific ethical principles that govern conference interpreting. How do they differ from written translation ethics?
16. Explain the main provisions of professional codes of ethics for interpreters and translators. Why are such codes necessary?
17. What are the ethical challenges specific to consecutive interpreting? How should interpreters handle difficult situations during consecutive interpretation?
18. Discuss the complex ethical issues involved in military translation and conflict zone interpreting. What unique pressures do interpreters face in these contexts?
19. Explain the ethical dimensions of intercultural communication in translation and interpreting. How can cultural differences create ethical dilemmas?
20. Compare the ethical responsibilities of translators working in different settings: conference interpreting, consecutive interpreting, conflict zones, and AI-assisted translation. What common principles unite these different contexts, and what unique challenges does each present?

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Boéri, J. Activism. *The Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, M. Baker, G. Saldanha, (Eds.). London; New York: Routledge, 2019. P.1-5.
2. Canfora, C. Risks in neural machine translation. *Translation Spaces*. 2019. Vol. 9, No. 1, P. 58-77
3. Donovan, C. Ethics in the Teaching of Conference Interpreting. *The Interpreter and Translator Trainer*, 2011. Vol. 5, No. 1. P. 109–128. <https://doi.org/10.1080/13556509.2011.10798812>
4. Drugan, J. & Megone, C. Bringing Ethics into Translator Training, *The Interpreter and Translator Trainer*. 2011. Vol. 5, No. 1. P. 183–211. <https://doi.org/10.1080/13556509.2011.10798817>
5. European Commission. 2019. “Ethics Guidelines for Trustworthy AI.” *High-Level Expert Group on Artificial Intelligence*. URL: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ethics-guidelines-trustworthy-ai>.
6. European Parliament. Report with Recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103 [INL]). *Committee on Legal Affairs*. 2017. URL: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2017-0005_EN.pdf.
7. Floros G. ‘Ethics-less’ Theories and ‘Ethical’ Practices. *The Interpreter and Translator Trainer*, 2011. Vol. 5, No. 1. P. 65–92. DOI: <https://doi.org/10.1080/13556509.2011.10798812>
8. Google. Google Privacy & Terms – Terms of Service. 2017. URL: <https://policies.google.com/terms?hl=en&gl=ZZ#toc-content>.
9. Kenny, D. Machine Translation. *The Routledge Handbook of Translation and Philosophy*/ edited by Piers Rawling, and Philip Wilson, London: Routledge, 2019. P. 428–445.
10. Koehn, P., and Knowles, R. Six Challenges for Neural Machine Translation.” *Proceedings of the 1st Workshop on Neural Machine Translation*, Vancouver, BC, Canada, 2017. P. 28–39. URL: <http://arxiv.org/abs/1706.03872>.
11. Moorkens, J. Human Factors in Neural Machine Translation. *Paper presented at Université Paris Diderot*, 15 March 2019. URL: <https://www.ea-anglais.univ-paris8.fr/IMG/pdf/paris-2019-moorkens.pdf>.
12. Nation, Language, and the Ethics of Translation / Edited by S. Bermann, M. Wood. London:

Princeton University, 2005. 289 p.

13. Nitzke, J., Silvia Hansen-Schirra, S., Canfora, C. Risk management and postediting competence.” *Jostrans – The Journal of Specialised Translation*. 2019. Vol. 31. P. 239–59. URL: http://www.jostrans.org/issue31/art_nitzke.pdf.
14. Systran. Is Your Team Violating Data Compliance Laws with Online Translation Tools?” *Systran Blog*. 2016. URL: <https://blog.systransoft.com/is-your-team-violating-data-compliance-laws-with-online-translation-tools/>.
15. Taivalkoski-Shilov K. Ethical Issues Regarding Machine(-Assisted) Translation of Literary Texts. *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice* . 2019. Vol. 27, No. 5. P. 689–703.
16. Taraban, R. Limits of Neural Computation in Humans and Machines. *Science and Engineering Ethics*. 2020. Vol. 26. P. 2547–2553. DOI: [10.1007/s11948-020-00249-7](https://doi.org/10.1007/s11948-020-00249-7)
17. Taraban, R., Marcy, W. M., LaCour, M. S., Koduru, L., Prasad H. C., S., Zasiakin, S. Using the Web to Develop Global Ethical Engineering Students. *Advances in Engineering Education*. 2020. Vol. 8, No. 3. P. 1-25.
18. The Routledge Handbook of Translation and Ethics / edited by Kaisa Koskinen and Nike K. Pokorn. London ; New York : Routledge, 2020. 494 p.
19. Tymoczko, M. *Translation, Resistance, Activism: Essays on the Role of Translators as Agents of Change*. Amherst, MA: University of Massachusetts Press, 2010. 312 p.
20. Wyke B. van. Ethics and Translation. / *Handbook of Translation Studies Online*. 2011. URL: <https://benjamins.com/online/hts/articles/eth1>
21. Zasiakin S. Exploring Bohdan Lepky’s translation ethics using Linguistic Inquiry and Word Count. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2021. Vol. 8, No. 2. P. 255-264. <https://doi.org/10.29038/eejpl.2021.8.2.zas>
22. Zasiakin S., Vakuliuk S. Ethical Issues of Neural Machine Translation. *Psycholinguistics in a Modern World*, 2020. Vol. 15. P. 81–83.